

עין משפט מסכת נזיר

דף ב:

עין משפט ב. יו"ד סימן רו סעיף א

א. ידות נדרים כנדרים*, דהיינו שהתחיל לנדור ולא גמר הדיבור אעפ"כ נאסר כאילו נדר בכל הדיבור כאדם האוחז ביד הכלי הוי כאילו אחז בכלי עצמו, והוא שיהיו מוכיחות קצת על הנדר.

ב. כיצד, האומר לחבירו מודרני ממך שאיני אוכל לך, או מופרשני ממך שאיני אוכל לך, או מרוחקני ממך שאיני אוכל לך, אסור לאכול עמו.

הגה: וי"א אפי' שאמר במקום שאיני אוכל לך אמר שאני^ב אוכל לך ג"כ נאסר.

ג. אמר שאיני אוכל לך בלי מודרני או מרוחקני לא הוי יד, ואם אמר מודרני או מרוחקני ולא סיים שאיני אוכל לך, במודרני ממך אסור לדבר עמו, ובמופרשני ממך אסור לשאת ולתת עמו, ובמרוחקני ממך אסור לעמוד בד' אמותיו^ג.

עין משפט ה. אר"ח סימן תרנו סעיף א

א. אם קנה אתרוג שראוי לצאת בו בצימצום כגון שיש בו כביצה מצומצמת, ואח"כ מצא גדול ממנו מצוה להוסיף עד שלישי^ד מתוכו

א. ממשנה ריש נדרים.

ב. אבל שאני אוכל לך בלבד לא אמר כלום. ש"ך ס"ק ב'.

ג. רמב"ם ממסקנת הגמ' בדף ה' ע"א משמיה דשמואל.

ד. מימרא דר"ה בב"ק דף ט'. ואע"פ שחייב אדם לתת כל ממונו כדי שלא יעבור על אחת ממצות השי"ת דכתיב "ואהבת את ה' וכו' ובכל מאדך" זה דוקא במצות לא

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

מדמי הראשון כדי להחליפו ה ביותר נאה.

תעשה שלא יעבור עליה בקום ועשה, אבל במצות עשה שלא יעבור עליה אין אדם מצווה לתת כל ממונו בשבילה ולהביא עצמו לידי עוני, ולהפיל עצמו על הצבור דהעני חשוב כמת, וטוב לו לישב בשב ואל תעשה אפי' היא מצוה עוברת ותבטל המצוה ויקיים הרבה מצות כנגדה משיביא עצמו לידי עוני, ועל זה אמרו המבזבז אל יבזבז יותר מחומש. ור"ג שקנה אתרוג באלף זוז חומרא מלבו היא שמצוות היו חביבות עליו, כ"כ הב"י בשם הסמ"ג, ועוד שהוא נשיא ישראל ועשיר ואלף זוז אצלו לא חשוב הון רב.

א ראובן שקנה אתרוג גדול ומהודר בדמים יקרים ובא שמעון ופסלו אין שמעון חייב לשלם לו אלא אתרוג קטן שיצא בו י"ח, אבל מה ששוה האתרוג הגדול יותר מן הקטן לאחר החג חייב לשלם לו. כ"כ מהר"ם מינץ סי' קי"ג. אבל החכם צבי ועוד הרבה אחרונים חלקו עליו וכתבו ששמעון חייב לשלם לראובן דמי האתרוג היקר. כה"ח אות ג'. ובין פסלו בשוגג או במזיד חייב בכל מחירו של האתרוג והידורו כיון שאדם מועד לעולם בין ער בין ישן, בין מזיד בין שוגג. שם אות ד'.

א גזל אתרוג מהודר בחג אם יכול אחר החג לומר לו הרי שלך לפניך ונפטר בזה, המשב"ז מסתפק בזה אבל בבית השואבה אות כ"ח פשוט לו שיכול לומר לו הרי שלך לפניך. כה"ח אות ז'.

א המוכר אתרוג או לולב לחבירו ואחרי שבא לראותו מצאו רקוב אם יש לתלות שזה נעשה ביד המוכר הרי זה מקח טעות, אבל אם הדבר ספק המע"ה. כה"ח אות ח'.

ה. וזו דעת הסמ"ג ומקל שאין חיוב תוספת שליש אלא על אתרוג שיוצאין בו בצימצום, ומאידך מחמיר אפי' שכבר קנה האתרוג המצומצם שחייב להוסיף שליש להחליפו. ודעה שניה שהיא הי"א זו דעת רש"י בב"ק שמקל אם כבר קנה אתרוג דאינו מחוייב להחליף ולהוסיף שליש. אבל בעדיין לא קנה מחמיר כשמוצא שנים לקנות צריך תוספת שליש אפי' על שיעור שאינו מצומצם. ונראה להחמיר כשניהם גם לפני שקנה וגם אחרי שכבר קנה אם מוצא יותר מהודר מהראשון יוסיף שליש. ונראה שזה רק בפעם אחת אבל אחרי שכבר קיים כתרויהו גם אם ימצא אח"כ עוד מהודר מהשני אינו חייב להוסיף עליו שליש.

א ודוקא לגבי אתרוג שכתוב בו הדר אבל בשופר והדומה אף בשיעור קטן א"צ להוסיף עליו שליש. ויש מי שכתב דמצוה להוסיף בכל מצוה שליש אפי' שלא כתיב בה הדר. כה"ח אות י'.

א ואמרו בגמ' בב"ק עד שליש משלו מכאן ואילך משל הקב"ה, ופי' רש"י משלו דהיינו אותו שליש שמוסיף בהידור מצוה משלו שאינו נפרע לו בחייו, כמו שאמרו היום לעשותן ומחר לקבל שכרן. מכאן ואילך מה שמוסיף בהידור מצוה על שליש יפרע לו הקב"ה בחייו, והתוס' פירשו משל הקב"ה אוכל פירות בעוה"ז והקרן קיימת לו לעוה"ב. וא"כ כדאי הוא לאדם להוסיף יותר משליש בהידור מצוה.

יש ראשונים שכתבו שיש להוסיף שליש מלבר ולחומרא. כ"כ הר"ן וכך פסק רש"ל והגר"א, אבל הט"ז כתב כיון שזה ספק בגמ' אם מלגו או מלבר פסק בשו"ע לקולא. ט"ז ס"ק ב'.

א והחיוב לכאורה רק להחליפו דהיינו שהמוכר מוכן לקבל לו הראשון בדמיו אבל אם אין אחר שרוצה לקנות הראשון אינו מחוייב. מ"א ס"ק ד'. אך מדברי ספר חסידים גם אם צריך לגנוז הראשון חייב לקחת השני ולהוסיף על הראשון שליש מדין הידור. כה"ח אות ט"ו, וכן כתב ביפה ללב ח"ב אות א'.

ויש מי שאומר שאם מוצא ב' אתרוגים לקנות והאחד מהודר מחבירו יקח ההדור אם אין מיקרים אותו יותר משליש מתוכו של השני.

הגה: מי שאין לו אתרוג י או שאר מצוה עוברת א"צ לבזבז עליה הון וכמו שאמרו דהמבזבז אל יבזבז יותר מחומש מממונו אפי' במצוה עוברת. ודוקא מצות עשה אבל בלא תעשה יתן כל ממונו קודם שיעבור.

- ו. אפי' שניהם באותו גודל רק אחד מהודר ונאה יותר ביופיו. מ"ב אות ה'.
- ז. ואם אדם חיוו דחוקים א"צ להוסיף שליש, ואפשר דאפי' המצוה עצמה א"צ לקנות חוץ מנר חנוכה וד' כוסות. מ"א ס"ק ז'.
- ז. מי שיש לו רק ה' סלעים וצריך לפדות את בנו ולקנות אתרוג יקנה אתרוג שזו מצוה עוברת וזו מצוה שאינה עוברת. מגמ' קידושין כ"ט. מ"א ס"ק ח'. ודוקא בא"א לקיים מצות אתרוג בשל חבירו כגון שהוא דר בכפר יחידי אבל בלי זה יפדה את בנו, ומצות אתרוג יקיים בשל חבירו. כה"ח אות כ"א.